

ИСКУССТВО КАК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРЫ: СПЕЦИФИКА НАЦИОНАЛЬНОГО КИНЕМАТОГРАФА

Е.В. АДЕРЕЙКО

НАУЧНЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ – И.Н. ВОРОНОВИЧ, КАНДИДАТ КУЛЬТУРОЛОГИИ, ДОЦЕНТ

В статье рассматриваются основные особенности и наиболее популярные темы белорусского национального кинематографа как формы духовной культуры

Ключевые слова: искусство, феномен культуры, кинематограф, национальный кинематограф, белорусское кино

В современном мире контакт с искусством является одним из главных источников обогащения духовной культуры личности, ее гармоничного, всестороннего развития. Обладая во многом общими с культурой функциями, искусство в тоже время имеет свою специфику. Тенденцией современного постижения искусства как феномена культуры является то, что соединяя в себе реальность и вымысел, объективное состояние мира и субъективный взгляд на него, искусство становится особой формой знания, способного воссоздать целостную картину мира. Но если для науки получение знания является основной целью, то в искусстве, помимо самого знания, заключено еще и отношение к нему.

За время своего становления и развития кинематограф из технической новинки и развлечения превратился в часть повседневной жизни миллиардов людей, в новое искусство, масштабное зрелище, явление культуры. В современном мире кино является и достоянием общества, и ярко, непрерывно развивающимся явлением культуры. История белорусского кинематографа, богатая событиями, даёт возможность в полной мере ощутить огромную роль этого составляющего национальной культуры белорусского народа, особенно актуального в XXI веке.

Кинематограф в Беларуси прошел достаточно долгий и трудный путь от появления первых кинопроекторов до создания собственного кинопроизводства. Отдельные из фильмов, такие как «Лесная быль» (Ю. Тарич), «Люди на болоте» (В. Туров), «Иди и смотри» (Э. Климов), «Через кладбище» (В. Туров), добросовестно отражая историю белорусского народа и его национальные особенности, помогли утверждению в нем национального самосознания. Они же закладывали «первые камни» в фундамент самобытного белорусского по форме и содержанию киноискусства.

Основной отличительной особенностью киноискусства Беларуси является яркое и точное отражение национального характера, в том числе особой идентичности белорусов. У разных авторов кинокартин различны способы выражения белорусского национального характера, но все показывают схожие специфические черты: мужество, трудолюбие, готовность к самопожертвованию, упорное сопротивление обстоятельствам, верность и борьба за самоидентификацию.

За время своего развития белорусское кино стало действительно полноценным видом искусства и важнейшей неотъемлемой частью национальной культуры Беларуси, однако пока нельзя сказать о высоком уровне популярности и мастерства современного отечественного кино. Несмотря на это, стоит отметить, что молодые режиссеры поднимают в своих работах актуальные, современные и важные проблемы как для Беларуси, так и для общества в целом: проблема самоопределения, положения человека в мире, новый образ семьи и отношений и многие другие. Воплощение идей и образов в современном отечественном кино не всегда находится на высоком уровне, но также и есть примеры хороших работ, которые достойно представляют белорусское киноискусство за рубежом: «Брестская крепость» (А. Котт), «Любовь и партнерство» (Н. Лаврецкий), «Завтра» (Ю. Шатун), «Хрусталь» (Д. Жук).

МЯСЦОВЫЯ СОЙМІКІ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА

Л.Д. АНІСКОВІЧ

НАВУКОВЫ КІРАЎНІК – А.В. ВАЛЕЎКА, СТАРШЫ ВЫКЛАДЧЫК

Местное самоуправление как политический феномен в контексте исторического периода датируемого 16-18 вв. – тема, требующая исключительного внимания по ряду причин. Местные соймики как одна из форм местного самоуправления, а одновременно и элемент парламентаризма, и орган представительной власти подробно рассмотрены и изложены в статье

Ключавыя словы: мясцовае самакіраванне, соймікі, парламентарызм, прадстаўніцтва

Адной з формаў мясцовага самакіравання ў ВКЛ былі соймікі. Упершыню яны былі згаданыя ў Статуце ВКЛ 1566 г., які абвясчаў іх самастойнымі органамі прадстаўніцтва, а таксама рэгламентаваў іх дзейнасць. Соймік (сеймік) у ВКЛ у 16-18 стст. – форма самарэалізацыі шляхецкай

супольнасці павета і дзяржаўна-прававы інстытут, дзякуючы якому шляхецкая супольнасць была здольная прымаць рашэнні [1].

У перыяд заканадаўчага афармлення парламенцкіх структур ВКЛ з'явіўся цэлы шэраг заканадаўчых актаў, які дакладна рэгламентаваў дзейнасць павятовых соймаў: Статуты ВКЛ 1566 і 1588, Соймавая пастанова 1567 г. і Канстытуцыя 1791 г. Аднак вучоныя адзначаюць, што жыццёвая практыка і заканадаўчыя прадпісанні супадалі не заўсёды. Так, Т. Доўнар сцвярджае, што "... не ўсе статутныя нормы, якія рэгламентавалі дзейнасць сойма і павятовых соймаў, выконваліся на практыцы. Жыццё значна папраўляла заканадаўства і часта не ў лепшы бок" [2].

У сувязі з разглядам тых ці іншых пытанняў у ВКЛ склікаліся розныя па назве мясцовыя соймікі, якія вядуць свае карані са старажытных веча і з'ездаў баяр-шляхты. Перш за ўсё соймікі збіраліся для выбару паслоў на агульнадзяржаўны сойм. Склікаліся таксама элекцыйныя соймікі, якія выбіралі кандыдатаў на пасады суддзяў у новыя шляхецкія суды, а таксама некаторых службовых асоб. З паяўленнем Галоўнага суда (Трыбунала), галоўнай задачай якога стаў разгляд скаргаў (апеляцый) на рашэнні мясцовых судаў, пачалі склікацца штогод трыбунальскія ("грамнічныя") соймікі з мэтай выбару суддзяў Трыбунала. У пачатку 17 ст. пачынае дзейнічаць гаспадарчы соймак, асноўнай задачай якога стала размеркаванне падаткаў, а таксама попісавы з'езд з мэтай попісу войска [2].

Дзейнасць усіх гэтых соймаў не была цалкам урэгулявана заканадаўствам, што стала падставай для пастаяннага пашырэння іх кампетэнцыі з боку шляхты, якая бачыла ў іх прадстаўніцтва і абарону сваіх інтарэсаў у дзяржаве. Так, павятовыя соймікі выбіралі не толькі паслоў на сойм, але і суддзяў, шэраг службовых асоб, давалі згоду на падаткі, кантралявалі распараджэнне рознымі фінансавымі зборамі, клапаціліся аб падтрыманні парадку ў павеце, з дапамогай спецыяльных службовых асоб выконвалі трыбунальскія і іншыя дэкрэты, вызначалі шляхецкае паходжанне, турбаваліся аб пагарэльцах і асобах, якія страцілі маёмасць, займаліся пабудовай і рамонтам судовых будынкаў і інш [2].

На падставе прыведзенага вынікае, што ўся ўлада ў дзяржаве ў 16-18 стст. належала павятовым соймам нароўні з Вальным соймам. Яны былі адначасова і інстытутам парламентарызму Рэчы Паспалітай, і асобнымі органамі мясцовага самакіравання, выступалі як моцны інструмент уплыву шляхты на дзяржаўнае становішча і з'яўляліся ў высокай ступені эфектыўнымі арганамі "шляхецкай дэмакратыі".

Літаратура

1. *Радаман, А.* Соймак // Вялікае Княства Літоўскае. Энцыклапедыя ў 2 т. – Мн.: Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2007 – Т. 2 – С. 615 – 618. – 793 с.
2. *Доўнар, Т.* Вытокі і гістарычнае развіццё інстытута парламентарызму ў Беларусі / *Т. Доўнар* // Парламенцкія структуры ўлады ў сістэме дзяржаўнага кіравання Вялікага Княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай у XVI – XVIII стагоддзях: Матэрыялы міжнар. навук. канфер. (Мінск – Наваградак, 23 – 24 лістапада 2007 г.) / Навук. рэд. *С.Ф. Сокал, А.М. Янушкевіч.* – Мінск: БП-С Плюс, 2008. – 374 с.

©БДУ

ПАТЭНЦЫЯЛ СТУДЭНЦКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ ЯК ФАКТАР ЎСТОЙЛІВАГА РАЗВІЦЦЯ ДЗЯРЖАВЫ: ШЛЯХІ АКTYBІЗАЦЫ

А.М. БЕЛЬСКІ

НАУКОВЫ КІРАЎНІК – А.М. ДАНІЛАЎ, ДОКТАР САЦЫЯЛАГІЧНЫХ НАВУК, ПРАФЕСАР

В статье анализируется потенциал белорусской студенческой молодежи как фактор устойчивого развития государства. Автором предлагаются пути его активизации по направлениям инновационного и репродуктивного потенциала

Ключевые слова: молодежь, потенциал, репродуктивный потенциал, инновационный потенциал, устойчивое развитие

Патэнцыял моладзі, яе каштоўнасць і прафесійныя ўстаноўкі, а таксама тая сацыяльна значная актыўнасць, якая на іх базуецца, ва ўмовах пабудовы новай маладой эканомікі ведаў і інфармацыйнага грамадства, становяцца аднымі з самых дыскусійных тэм. Гэтыя пытанні не толькі актыўна абмяркоўваюцца ў сродках масавай інфармацыі, але і выклікаюць абгрунтаваную цікавасць навуковай супольнасці ў якасці забеспячэння суправаджэння іх развіцця і пазітыўнай рэалізацыі. Патэнцыял маладых людзей звычайна разумеюць як комплекс спецыфічных характарыстык, уласцівых дадзенай катэгорыі насельніцтва, якія дазваляюць ім займацца эфектыўнай сацыяльна значнай дзейнасцю.

Для моладзі характэрна асаблівае ўспрыманне рэчаіснасці, здольнае трансфармаваць ўстойлівыя тэндэнцыі. Менавіта тых, хто задае новыя трэнды, і называюцца інаватарамі, якія праектуюць і рэалізуюць на практыцы ідэі, якія яшчэ ўчора для ўсіх здаваліся проста немагчымымі. Для любой дзяржавы патэнцыял моладзі з'яўляецца адной з асноў інавацыйнага развіцця, бо гэта здольнасць ма-